

Den danske "Forsikringsforeningen" fylder 125 år, men er "still going strong"

af Jørgen Gawinetski

Jørgen Gawinetski
gawi@letpension.dk

Den danske Forsikringsforening runder i slutningen af november måned de første 125 år. Artiklen gennemgår hovedtræk i foreningens historie og konkluderer, at foreningen her ved jubilæet lever i bedste velgående.

Begyndelsen

Om aftenen den 30. november 1883 mødtes nogle agtværdige forsikringsdirektører og generalagenter for at stifte "... en forening af assurandører ... med det væsentlige formål ved regelmæssige sammenkomster at udveksle tanker og meninger om forhold vedrørende forsikringsvæsenet, at foranstalte foredrag holdte, og ved given lejlighed at kunne optræde som repræsentation og organ for forsikringsinteresser."

Baggrunden for stiftelsen af Forsikringsforeningen var ønsket om at tilvejebringe en fælles repræsentation for henholdsvis danske forsikringselskaber og udenlandske agenter. Den konkrete årsag hertil var, at et enkelt dansk selskab ved en særdeles aggressiv salgskampagne i provinsen havde udtalt sig meget nedsættende om de herværende udenlandske generalagenturer og deres opdragsgivere uden for landets grænser. Herved opstod en strid, som bl.a. gav sig udtryk i mange avisskriv-

erier, og som fik besindige folk i branchen til at søge en løsning, som alle kunne leve videre med.

Hin november aften i 1883 mødte 40 herrer op, og diskussionen om en fælles forening eller ej var meget livlig. Nogle hævdede, at man ikke kunne stifte en fælles forening med de nævnte formål, før brandassurandørerne havde fundet hinanden i et fælles tarifsamarbejde, andre udtrykte stor betænkelighed ved at "gå i forening" med konkurrenter.

Enden på aftenen blev dog, at foreningen blev stiftet, om end nogle af deltagerne i mødet ikke ville melde sig ind.

Allerede en lille måned senere var der møde igen, og her blev foreningens love vedtaget. I forhold til de oprindeligt foreslåede formål kom et nyt til, nemlig at foreningen skulle arbejde for "oplysning i Danmark om forsikringsforhold ved udgivelse af dertil egnede skrifter og afhandlinger og eventuelt ved et Forsikrings-Tidende". Den første formand for foreningen blev etatsråd G. Tvermoes, som var direktør for Landbygningernes Brandforsikring. Foreningens medlemsliste blev trykt første gang i 1885 og her ses, at der var 2 "æresmedlemmer", 55 "ordinære medlemmer" og 23 "ekstra medlemmer". De "ordinære" medlemmer var ledere og overordnede funktionærer. Disse skulle anbefales af andre ordinære medlemmer og kunne kun blive

Jørgen Gawinetski er direktør i Rehab A/S, der ejes af 24 danske gensidige forsikringsselskaber.

medlem, hvis 2/3 var for. De nævnte "ekstra medlemmer" var underordnede funktionærer. Disse havde hverken stemmeret eller kunne vælges til nogen poster, og de blev ikke direkte indbudt til møderne. Det blev overladt til deres principaler, om de kunne komme med.

Foreningen havde i begyndelsen stor aktivitet, og der var en del foredrag, f.eks. i 1884 var der 8 foredrag og 2 andre møder. Det vil føre for vidt at komme ind på de mange foredrag, men protokollerne viser, at der var tale om særdeles praktiske emner som "Petroleumslovgivningen" og "Elektrisk Belysning".

Endvidere udgav foreningen fra starten nogle hæfter med titlen "Fra Forsikringsverdenen".

Bortset fra at foreningen overholdt formålsparagrafferne, var der i mange år frem interne uenigheder, som vel kort kan karakteriseres som et ønske fra stifterne om at opretholde en forening, der ikke var en egentlig brancheforening, men snarere en "akademisk" forening, hvor man skulle tage sig af saglige, neutrale fælles anliggender.

Uden for foreningen var der derimod stor aktivitet af anden art, f.eks. tarifsamarbejdet i "Dansk Tarifforening" (1896), "De danske Livsforsikringssselskabers Forening" (1898) og "Den danske Aktuarforening" (1901).

Disse andre mere dynamiske tiltag medførte, at Forsikringsforeningens aktiviteter var faldende.

Betydelige ændringer i 1913

Først med en udvidelse af bestyrelsen i 1913 skete der noget: der blev oprettet fem faggrupper, brand, liv, ulykke og sø samt en opsamlingsgruppe for andre brancher. Disse ændringer skabte nyt liv i foreningen, og der skete en demokratisering, således at sondringen mellem ordinære og ekstraordinære medlemmer blev ophævet. Betænkkeligheden ved dette var stor, men frygten for, at funktionærerne skulle bryde ud, var større. Så af to

under valgte man det mindste.

Ændringerne foruroligede mange forsikringsdirektører, for nu kunne foreningen ikke længere betragtes som en fuldgyldig repræsentation for de ansvarlige selskaber og som rådgiver for regering og offentligheden i øvrigt.

Men medlemstallet steg markant. I 1917 var der knap 800 medlemmer, men det var de menige funktionærer, der var i flertal. Denne ubalance mellem "de, der bestemte" og "de andre" sprængte foreningen i 1918.

Assurandør-Societetet 1918

Den nævnte demokratisering, som skabte frygt for, at de underordnede funktionærer skulle komme til at præge foreningen, havde allerede i 1917 medført, at direktører og generalagenter holdt nogle årlige møder, hvor de "frit" kunne drøfte deres egne anliggender. Uroen fortsatte, og den 25. november 1918 stiftede en kreds af direktører og generalagenter fra Forsikringsforeningen Assurandør-Societetet. Dette skulle være en sammenslutning af direktører og generalagenter med det formål at virke for størst muligt samarbejde imellem medlemmerne til varetagelse af fælles interesser.

Assurandør-Societetet, der senere har skiftet navn til "Forsikring & Pension" eksisterer stadig. Formålet minder meget om Forsikringsforeningens oprindelige formål, bl.a.: "at varetage det samlede forsikrings- og pensionserhvervs interesser, at bidrage til at placere erhvervet i offentlighedens bevidsthed m.v."

Assurandør-Societetet blev den egentlige, betydende *samlende* brancheorganisation og er det den dag i dag, nu altså under et nyere navn.

Dansk Forsikrings Samfund

Beslutningen fra direktører og generalagenter om at stifte Assurandør-Societetet gav genlyd

i branchen og medførte stor uro i Forsikringsforeningen, ikke mindst hos de overordnede funktionærer, det vil sige underdirektører og prokurister. Disse følte sig brøstholdne over at blive lukket ude af den nye "direktørkreds".

De besluttede derfor at stifte deres egen organisation, hvilket skete 5. august 1919 under navnet Dansk Forsikrings Samfund. Denne forening eksisterer også den dag i dag og har godt 120 medlemmer. Formålet er næsten udelukkende af selskabelig art, men der er dog et fagligt møde om året.

Hvad nu med Forsikringsforeningen efter opbruddet?

Da det store opbrud i 1918 og 1919 skete, var stemningen på nulpunktet i Forsikringsforeningen, og bestyrelsen overvejede at foreslå foreningen nedlagt. Dette skete dog ikke, og man besluttede at fortsætte med de aktiviteter, man havde i gang, nemlig undervisning af medhjælpere i forsikringsforretninger, udgivelser om forsikringsemner, responderende virksomhed, samt at være høringsorgan for regering og ministerier i spørgsmål af branchemæssig interesse. Endvidere opretholdt foreningen Forsikringsbiblioteket, som var åbnet allerede i 1915. Også "Forsikringsforeningens Understøttelsesfond", som blev oprettet i 1916, blev fortsat.

Forsikringsbiblioteket

En af Forsikringsforeningens mest populære tiltag var etableringen af Forsikringsbiblioteket.

Kort tid efter oprettelsen i 1915 erhvervedes egne lokaler, og der indkøbtes bøger i store mængder. Af faglitteratur havde man ca. 700 bind, men ikke nok med det. Der var også ca. 10.000 bind med skønlitteratur. En del af disse værker var købt af Studentersamfundet, som så nedlagde deres eget bibliotek. Og man erhvervede også studenternes bibliotekar! Der

var et meget stort udlån på det nye Forsikringsbibliotek, som virkede i mere end 50 år. Biblioteket stod, foruden for den store, nyttige bogsamling til glæde for videnhungrende forsikringsfolk, også for andre aktiviteter, f.eks. støttede man udgivelsen af lærebøger til forsikringsundervisning, og man var medudgiver af tunge værker om forsikring, f.eks. den danske del af det nordiske storværk af magister Bro Jørgensen "Forsikringsvæsenets Historie". Biblioteket har dog ikke altid holdt sig til det saglige, bl.a. stod biblioteket for en "forsikringsrevue". Det blev dog ikke den helt store succes! Men da Forsikringsbiblioteket var på sit højeste, havde man 20.000 udlån om året, dog med hovedvægten på skønlitteratur.

Fremgang

Efter opbruddet i 1918/1919 gik det egentlig ganske godt med foreningen, bortset fra den konkurrence, der opstod med Assurandør-Societetet. For eksempel blev begge organisationer spurgt af Justitsministeriet om at udpege medlemmer til en kommission, der sammen med de andre nordiske lande skulle deltage i udarbejdelse af en lov om forsikringsaftaler.

Dette var en uholdbar situation for begge organisationer, og i 1921 enedes man om, at Assurandør-Societetet for fremtiden skulle være det offentlige høringsorgan i brancheanliggender, ligesom societetet fremtidigt skulle tage sig af responderende virksomhed. Forsikringsforeningen kom således fremover til at stå for foredrag, artikler m.v. samt samarbejdet med de tilsvarende foreninger i de andre nordiske lande.

Man havde også kræfter til nye tiltag, og i 1921 udgav Forsikringsforeningen i samarbejde med de andre nordiske foreninger for første gang "Nordisk Forsikrings Tidsskrift" til alle medlemmer. I 1923 gjorde man forsikringsuddannelsen 3-årig og samtidig oprettede foreningen "Forsikringsskolen".

Man fik dog endnu et nederlag, da en del af foreningens medlemmer i 1926 stiftede den alternative forening "Forsikringsklubben". De to foreninger virkede side om side i nogenlunde fredelighed, indtil de blev fusioneret i 1999. Denne fusion var slutstenen på mange års samarbejde. Det fortsættende navn blev enstemmigt valgt som Forsikringsforeningen.

Udvidede horisonter

Som det er fremgået, var Forsikringsforeningen aktiv med hensyn til udbredelse af kendskabet til forsikring, både generelt ved foredragsvirksomhed og udgivelse af skrifter og konkret ved at forestå undervisningen af forsikringserhvervets udøvere. I foreningens første 50 år var der tale om rent danske anliggender, men nogle år før anden verdenskrig (1940-45) var der fremsynede formænd, der ønskede, at danske forsikringsfolk skulle have muligheder for at få suppleret den danske uddannelse med et studieophold i udlandet. I første omgang var det England, der blev aktuelt, og flere medarbejdere blev sendt til London Insurance Institute. Nogle ganske få kom til Tyskland og Frankrig, men perioden var ikke gunstig ude i Europa, så nogen succes blev foreningens bestræbelser på at sende folk ud ikke.

Derimod lykkedes det i disse førkrigsår at få udenlandske foredragsholdere hertil, både fra Norge, Sverige, Finland, Tyskland og England. Men ved krigens start i april 1940 ebbede disse kilder næsten helt ud. Det lykkedes dog under stort besvær at opretholde de nordiske kontakter, men udveksling af foredragsholdere og studerende kunne praktisk talt ikke lade sig gøre. Derimod blev Nordisk Forsikrings Tidsskrift udsendt under hele krigen.

Men Forsikringsforeningen arbejdede med andre opgaver i denne mørke krigsperiode, og man fik selskaberne til at øge de økonomiske tilskud, så man kunne tredoble tilskuddene til forsikringsforeninger i provinsen, og der blev

også oprettet betydeligt flere lokalforeninger end hidtil. I 1943 var der 21 lokale foreninger med ca. 1300 medlemmer. Efter krigen genoptog foreningen straks det nordiske samarbejde. Det betød bl.a., at der allerede i 1945 blev udvekslet nordiske stipendiater, og denne årlige udveksling af interesserede forsikringsfolk finder stadig sted. Ud over det nordiske samarbejde udsendes også stipendiater til andre lande uden for Norden, og der er fremdeles megen interesse herfor.

En anden stor efterkrigsopgave for foreningen var at genoprette og udvide undervisningen i forsikringsanliggender. Her gik Forsikringsforeningen og Assurandør-Societetet sammen, og i februar 1953 indviedes Forsikringsvæsenets Akkvisitørskole.

Samtidig opretholdtes den generelle undervisning på Købmandsskolen i København, og der kom en ordening med en mere videregående uddannelse på Handelshøjskolen. Der var megen debat i selskaberne om disse uddannelser, men alle var enige om, at Forsikringsforeningen havde gjort et godt og for forsikringsvæsenet nyttigt arbejde.

Et tredje område foreningen tog sig af, var den stigende automatisering ved indførelse af nye maskiner og systemer. Foreningen arrangerede en forelæsningsrække om dette aktuelle emne, og disse foredrag var særdeles velbesøgte.

Forsikringsforeningen i undervisning og formidling

Som nævnt, stod Forsikringsforeningen for eller havde en andel i en række undervisningstilbud inden for forsikringsvæsenet, nemlig på Købmandsskolen, på Handelshøjskolen og Forsikringsvæsenets Akkvisitørskole. Dette fortsatte til midten af 1960'erne, hvor foreningens indflydelse på og deltagelse i undervisningen ophørte.

Det begyndte med, at lovgivningen om handelsskolernes undervisning blev ændret, så

den hidtidige brancheopdeling: købmandskab, bank, forsikring m.v. ophørte. Dette fandt forsikringsbranchen ikke tilfredsstillende, og man gik derfor ind i overvejelser om undervisning af indendørs medarbejdere i eget regi, på samme måde som man havde det for uden-dørs medarbejdere på Forsikringsvæsenets Akkvisitørskole. Dette medførte, at en kreds af selskaber oprettede Forsikringshøjskolen i Rungsted (nu Forsikringsakademiet). Dette skete i 1969. Samtidig nedlagdes Forsikringsvæsenets Akkvisitørskole, således at al forsikringsundervisning skete fra Forsikringshøjskolen. Dog fortsatte den akademiske uddannelse i forsikring på Handelshøjskolen i København, om end interessen hos de unge for denne uddannelse faldt betydeligt.

Ved etableringen af Forsikringshøjskolen gled Forsikringsforeningen helt ud af indflydelse og aktivitet på undervisningsområdet bortset fra, at foreningen fik én plads i skolens bestyrelse.

Derimod var foreningen stadig aktiv på andre områder, dels med en lang række højaktuelle foredrag, dels ved aktiv deltagelse i opretholdelsen af to forsikringshuse i Ungdomsbyen i Rødovre. Ungdomsbyen blev oprettet i 1961 af Statens Pædagogiske Forsøgscenter, og de større erhverv fik muligheder for at deltage med at lære unge mennesker om privat- og samfundsøkonomiske forhold. Dette gjorde flere brancher, bl.a. bankvæsenet og forsikringsvæsenet. Forsikringsforeningen ydede både økonomisk og fysisk aktiv støtte til etablering af forsikringshusene. Dette initiativ skulle vise sig at blive et af de bedste aktiver for at forbedre forsikringsbranchens omdømme.

En stabil periode

I de seneste 25 år har Forsikringsforeningen stået for de samme aktiviteter, nemlig afholdelse af foredrag om forsikringsrelevante

emner, oprettelse af det nordiske samarbejde ved at være medudgiver af Nordisk Forsikringstidsskrift, som udkommer 4 gange om året, og udveksling af stipendiater med landene i norden samt udsendelse af stipendiater til andre lande uden for norden.

Forsikringsforeningen er inde i en særdeles stabil periode, hvor de godt 1000 medlemmer trofast skiftes til at møde op, afhængende af det emne, der er på dagsordenen.

De senere års bestyrelser har den holdning, at man ikke kan etablere foredrag eller udflugter, der tilfredsstiller alle på én gang. Men foreningen udbyder et meget varieret program, som tiltrækker mange forsikringsansatte, ikke mindst den yngre del, hvilket er meget opløftende. Og med et medlemstal, der i mange år har holdt sig over 1000, er der ingen grund til bekymring.

Se blot eksempler på de seneste års mødevirksomhed:

- Pensionsskattereglerne efter eu-dommen
- Besøg på Privathospitalet Hamlet
- Rejseforsikring – problemstillinger efter lovændringen 1. januar 2008
- Ankenævnet for Forsikring
- Terror og den forsikringsmæssige vinkel
- Solvens II – hvor er vi lige nu?
- Deling af pensioner ved skilsmisse
- Har du styr på den nye markedsføringslov?

Tillykke

Forsikringsforeningen er de fleste andre forsikringsorganisationers moder, og som det er fremgået, har foreningen gennem de 125 år haft en omskiftelig, men glørværdig tilværelse af stor betydning for forsikringserhvervet. Når hertil kommer, at Forsikringsforeningen fortsat virker i god gænge, er der god grund til at ønske hjertelig tillykke med de første 125 år!